

EXTERNÍ HODNOCENÍ KVALITY

EXTERNAL QUALITY ASSESSMENT

EHK – 748 Mikroskopická diagnostika střevních parazitóz – konečné vyhodnocení a komentář

Věra Tolarová

EHK – série č. 748 byla rozesílána do 70 laboratoří 17. 4. 2012. Hodnoceno bylo 68 pracovišť na základě výsledků získaných mikroskopickou diagnostikou dvou vzorků stolice fixované formalinem a tři roztěrů barvených trichromem nebo hematoxylinem. Maximálně bylo možno získat 4 body za stolice a 14 bodů za roztěry. K úspěšnému absolvování tohoto kola EHK bylo zapotřebí dosáhnout ve fixovaných vzorcích 3 body a v roztěrech 9 bodů.

KOMENTÁŘ K VÝSLEDKŮM

Fixované vzorky stolice

VZOREK A: vajíčka *Hymenolepis diminuta* četnost C

63 (92,7 %) pracovišť uvedlo výsledek správně, čtyři laboratoře ztratily 1 bod, když uvedly místo *Hymenolepis diminuta* nález vajíček *Hymenolepis nana*.

VZOREK B: vajíčka *Fasciola hepatica* (*Fasciolopsis buski*) četnost B

Plný počet bodů získalo 65 (95,6 %) laboratoří. Vajíčka *Fasciola hepatica* a *Fasciolopsis buski* od sebe nelze odlišit, takže uvedení jednoho, nebo druhého druhu bylo správné. Pokud však někdo uvedl přítomnost obou druhů najednou, pak by měl uvést, na základě jakých znaků oba druhy odlišil. K získání plného počtu bodů také nestačilo uvedení pouze obecného názvu „motolice“.

ZÁVĚR

V této části testu 63 (92,7 %) laboratoře odpověděly správně a získaly plný počet 4 body. Pod limit tří bodů se dostaly 3 (4,4 %) laboratoře.

Tabulka: EHK 748 Mikroskopická diagnostika střevních parazitóz. Konečné výsledky hodnocení 68 zúčastněných laboratoří

Stolice	limit ↓			
Počet bodů	1	2	3	4
Počet laboratoří	1	2	2	63

průměr = 3,87 bodu; směrodatná odchylka = 0,52;

průměr minus 2x sm. odchylka = **limit 2,83.**

V této části uspěly všechny laboratoře, které získaly minimálně **3 body.**

Roztěry	limit ↓									
Počet bodů	4	6	8	9	10	11	12	13	14	
Počet laboratoří	1	1	1	2	4	2	14	5	38	

průměr = 12,063 bodu; směrodatná odchylka = 2,03; průměr minus 2x sm. odchylka = **limit 8,63.**

V této části uspěly všechny laboratoře, které získaly minimálně **9 bodů.**

Barvené roztěry

VZOREK A: cysty *Iodamoeba bütschlii* četnost A, cysty *Entamoeba histolytica/dispar* četnost B, cysty *Chilomastix mesnili* četnost B, cysty *Entamoeba coli* četnost C, barveno trichromem.

Ze 68 laboratoří, které tento vzorek hodnotily, ho správně určilo pouze 50 (73,5 %) pracovišť. 11 laboratoří (16,2 %) uvedlo navíc falešně pozitivní nález cyst *Entamoeba hartmanni*. Devět laboratoří (13,2 %) se však dopustilo závažnější chyby tím, že přehlédly cysty *Entamoeba histolytica/dispar*. Čtyři laboratoře (5,8 %) přehlédly cysty *Chilomastix mesnili*, některá pracoviště uváděla navíc ještě cysty *Endolimax nana*, které však ve vzorku nebyly.

VZOREK B: cysty *Endolimax nana* četnost C, cysty *Giardia intestinalis*, četnost A, cysty *Entamoeba coli* ojedinele (nehodnoceno), barveno hematoxylinem

Tento vzorek obdrželo 33 laboratoří a správně ho určilo 29 (87,9 %) pracovišť. Čtyři laboratoře přehlédly cysty *Endolimax nana*. Nález cyst *Entamoeba coli* nebyl hodnocen, protože nízká četnost nezaručovala výskyt ve všech vzorcích.

VZOREK C: cysty *Endolimax nana* četnost C, cysty *Giardia intestinalis*, četnost A, cysty *Entamoeba coli* ojedinele (nehodnoceno), barveno trichromem

Ze 35 laboratoří ho správně určilo 29 (82,9 %). Šest laboratoří chybně neuvedlo cysty *Endolimax nana*. Nález cyst *Entamoeba coli* ani v tomto vzorku nebyl hodnocen.

VZOREK D: cysty *Entamoeba histolytica/dispar* četnost A - B, barveno hematoxylinem

Tento vzorek obdrželo 33 laboratoří a správně ho určilo 25 (75,8 %) pracovišť. Cysty *Entamoeba histolytica/dispar* poznala všechna pracoviště, ale některé laboratoře si k tomu ještě nějaké výsledky přidaly. Pětkrát se objevil falešně pozitivní nález cyst *Iodamoeba bütschlii*, čtyřikrát *Entamoeba hartmanni*

VZOREK E: cysty *Entamoeba histolytica/dispar* četnost A - B, barveno trichromem

Ze 35 laboratoří ho správně určilo 29 (82,9 %). Pouze jedna laboratoř cysty *Entamoeba histolytica/dispar* neur-

čila, ale opět se objevily některé nadbytečné nálezy. Ve třech případech se jednalo o cysty *Iodamoeba bütschlii*, dvakrát cysty *Endolimax nana*.

ZÁVĚR

K maximálnímu zisku 14 bodů se dopracovalo tentokrát pouze 38 (55,9 %) pracovišť. Mnohým laboratořím pokazilo zisk bodů uvádění falešných nálezů zejména *Iodamoeba bütschlii* a *Entamoeba hartmanni* ve vzorku D a E a naopak přehlédnutí cyst *Endolimax nana* ve vzorku B

a C. Některé laboratoře také s oblibou uvádějí nálezy trofozoitů améb ve vzorcích. Vzhledem k tomu, že vzorky jsou převážně připravovány ze stolic, které nejsou dodávány do laboratoře čerstvé, je výskyt trofozoitů prakticky vyloučen. Testem neprošly tři laboratoře, které získaly méně než 9 bodů.

RNDr. Věra Tolarová, CSc.
NRL pro diagnostiku střevních parazitóz
vera.tolarova@zu.cz